

Mineralenvoorziening en aanpak worminfecties vormen de belangrijkste randvoorwaarden

Jongvee in de wei?

Een voorkeur voor weiden of opstallen van jongvee is er onder de jongveespecialisten niet. Ze waarschuwen wel voor te jong weiden en zien vooral voordelen bij het oudere jongvee. Krijgen de melkkoeien weidegang, dan is het raadzaam ook het jongvee te weiden.

tekst **Florus Pellikaan**

Steeds meer groeiende bedrijven worstelen met de keuze tussen weiden en opstallen. In de eerste plaats geldt dat natuurlijk voor de melkkoeien, maar in de luwte daarvan vraagt ook het jongvee om een weloverwogen keuze voor weidegang of opstallen. Daarbij speelt niet alleen de maatschappelijke wens, koppelgrootte of verkaveling een rol, ook vanuit de groei en gezondheid van het jongvee gedacht zijn er veel randvoorwaarden die een rol moeten spelen bij de keuze.

Mede hierdoor willen jongveedeskundigen geen voorkeur uitspreken voor het wel of niet weiden van jongvee. 'Het klinkt als een open deur, maar met beide opties zijn prima resultaten te halen, mits je het heel goed aanpakt. Dan hoeft een pink binnen niet te vervetten en kan het buiten voldoende groei realiseren', stelt Hans Wansink, opfokspecialist bij Sloten. 'Bij beide systemen kan het ook fout gaan door jongvee op stal een slechte kuil op te laten vreten of in het land onvoldoende of te lang te weiden.'

Niet te jong weiden

Een van de belangrijkste vragen voor het al dan niet weiden van jongvee is volgens Jan Muskens, dierenarts bij de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD), of ook de melkkoeien weidegang krijgen. 'Gaan melkgevende dieren naar buiten, dan is het van belang dat ze als jongvee in de wei geleidelijk weerstand hebben opgebouwd tegen maagdarm- en longwormen. Komen melkgevende dieren voor het eerst in

aanraking met deze infectie, dan kan dat een behoorlijke productie- en weerstandsdaling veroorzaken.'

Ook Wansink is een voorstander van het weiden van jongvee als deze dieren als melkkoe naar buiten gaan. 'Een dier moet grazen echt leren en dat gaat gepaard met een tijdelijk lagere drogestofopname. Het is ongewenst als dit moment samenvalt met het grote scala aan veranderingen die een net afgekalfde vaars al voor haar kiezen krijgt.'

De deskundigen zijn er eensgezind over dat kalfjes in ieder geval niet te jong de wei in moeten worden gestuurd. Wansink adviseert om kalveren niet voor een half jaar naar buiten te doen. Ook raadt hij aan om ze daarna ook één tot twee keer daags bij te voeren. 'Het is bij het jonge jongvee van belang om ook de pens te voeren en daarom energie aan te vullen met brok of snijmais. Alleen gras is te eenzijdig.'

Edwin van Werven, jongveespecialist bij De Heus, gaat nog een stapje verder en breekt een lans om jongvee pas vanaf een jaar oud te gaan weiden. 'In het eerste half jaar moet het kalf vooral veel pensinhoud ontwikkelen en tussen maand zes en maand twaalf is het raadzaam deze pensinhoud optimaal te benutten voor een maximale groei. In deze periode kan een kalf tot wel duizend gram per dag groeien', stelt Van Werven. 'Bij weidegang kan de groei door wisselende omstandigheden tot 250 gram per dag lager liggen. Omgerekend is dat na een weideperiode van veertig tot vijftig kilo lichaamsgewicht, ofwel een maand tot anderhalve maand later afkalven.'

Beweging voor oudere jongvee

Voor het oudere jongvee zien de deskundigen bij goed beweidingmanagement wel degelijk voordelen in weidegang. 'De risico's zijn in die periode in ieder geval

minder groot en daarnaast pleiten beweging, het ontwikkelen van spieren en conditie en het positieve effect op de gezondheid voor weidegang. Drachtig jongvee heeft op stal soms minimale bewegingsruimte, waardoor de dieren onvoldoende getraind zijn voor de grotere loopafstanden als melkkoe', stelt Wansink.

Ook Edwin van Werven ziet de voordelen van veel beweging in de wei. 'Drachtige vaarzen kunnen daardoor buiten in een heel mooie conditie zijn. Ook heeft het weidegras voor deze groep dieren een mooie verhouding tussen ruw eiwit en vsm.'

Jan Muskens waarschuwt wel om jongvee niet pas de laatste twee maanden voor afkalven voor het eerst naar buiten te doen. 'De drachtige vaarzen zijn dan niet gewend aan het grazen, waardoor ze minder voer opnemen dan de behoefte groot is. Hierdoor gaat het dier haar vet afbreken met alle vervelende gevolgen van dien na enkele dagen tot weken. We weten dat er veehouders zijn die hier heel nare ervaringen mee hebben.'

Bij de keuze voor beweiden is het volgens Hans Wansink belangrijk om de groei van de dieren scherp in de gaten te houden. 'En deze controle is veel moeilijker dan bij melkvee. Geven de koeien twee liter melk, dan neemt een veehouder meteen contact op met de voerleverancier.

Bij jongvee constateert men vaak pas na zes weken dat het slecht heeft gedaan. Op dat moment loopt de groei al te ver achter.'

Een van de belangrijkste randvoorwaarden bij beweiding is volgens Muskens de aanpak van maagdarm- en longworminfecties. 'Het beste is om jongvee heel geleidelijk met deze infecties in aanraking te laten komen, zodat het dier langzaam weerstand kan opbouwen. Een geleidelijke infectie voor maagdarmwormen is te realiseren door jongvee alleen op etgroen en maximaal drie weken per perceel te weiden.' Voor longwormen is deze 'etgroenaanpak' niet effectief.

Voor het al dan niet ontwormen en met behulp van welke methode verwijst Muskens naar de zogenoemde wormsleutel die de GD, Wageningen UR Livestock Research en de faculteit Diergeneeskunde gezamenlijk hebben opgesteld. De wormsleutel (onder andere te benaderen via www.gddeventer.com) stelt een aantal vragen over het beweidingmanagement en geeft op basis van de antwoorden een behandeladvies.

Doodgeboorte vaarzen

Edwin van Werven is er een voorstander van om niet alleen achteraf te ontwormen, maar ook preventieve maatregelen te nemen. 'De terugval in groei kan in korte tijd heel groot zijn.' Ook Wansink is

een voorstander van preventie. 'Zeker wanneer het jongvee op afstand loopt of wanneer er vanwege gemak voor weidegang is gekozen, dan is enten of een bolus een veilige verzekering.'

Van cruciaal belang is ook een goede mineralenvoorziening, stellen Muskens en Van Werven. 'In gras zit vaak te weinig koper en ook selenium en magnesium kunnen onvoldoende aanwezig zijn', stelt Muskens. 'Zeker bij weiden in beheersgebieden kunnen tekorten aan mineralen en sporelementen behoorlijk oplopen. Maar met de huidige strenge mestwetgeving komen ook tekorten bij regulier grasland steeds meer voor.'

Van Werven vult aan: 'Tussen december en februari melden veel veehouders doodgeboorte bij vaarzen. Een van de oorzaken is het langetermijneffect van te weinig mineralen.'

Om dit te voorkomen heeft Van Werven goede resultaten met mineralenemmers. 'Via versgrasmonsters weten we het mineralenaanbod uit het gras en als we daar de opname uit de mineralenemmers bij optellen, dan lag de opname gemiddeld absoluut boven de behoefte. Natuurlijk nemen niet alle dieren dezelfde hoeveelheid op, maar het voordeel van een mineralenemmer ten opzichte van een bolus is dat een emmer niet alleen sporelementen, maar ook mineralen als calcium en magnesium bevat.'

Jongvee moet geleidelijk in aanraking komen met worminfecties

